

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon internurb. št. 276. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, pritličje, dasno. Telefon št. 24. SHS poštnoštekovni račun št. 11787.

Na naročila brez denarja se ne ozira. — Rokovani se ne vračajo.

Leto: III.

da 15. marca 1922.

Številka: 61.

narodni poslanec dr. Kukovec v Prekmurju.

*** Protestni shod radi reških dogodkov v Beogradu.** V nedeljo ob 4. pop. se je vršil na Terazijah v Beogradu impozanten protestni shod, radi reških dogodkov, katerega se je udeležilo nad 15 tisoč oseb. Z viharnih odobravanjem je množica sprejela odločne resolucije, ki zahtevajo, da naj italijanska vlada takoj odstrani fašiste z Reke.

in izvrši rapalsko pogodbo, da odredi vse potrebne korake, da se taki dogodki ne bodo več ponavljali na na Reki in ne v ostalih pokrajinah zasedenega ozemlja. V imenu Slovencev je govoril beograjski odvetnik dr. Olip.

Fašisti se ne umaknejo z Reke. V Trstu se je mudil te dni novi »prezident« reške vlade, fašistovski poslanec Giurati. V Trstu je konferiral z tamnimi voditelji fašistov in izjavil napram novinarjem, da se fašisti ne nameravajo umakniti z Reke. Giurati je odpotoval v Rim, da izve za mnenje rimske vlade. Kakor poročajo zadnje vesti, ne bo italijanska vlada potrdila Giuratijske izvolitve. O položaju na Reki poročajo, da fašistovska tolpa terorizira nezadovoljno večino in da se ponavljajo prizori izza d'Annunzijske strahovlade. D'Annunzio je odobril sedanji režim na Reki. Nekateri celomisljijo, da je Giurati d'Annunzijski eksponent, ki je prišel, da pripravi tla za svojega viteškega zaščitnika.

Konferenca finančnih ministrov v Parizu. Dne 12. marca je bila zaključena konferenca finančnih ministrov velike antante in bil izdan sledeči službeni komunikat: Ministri so se pečali za reševanjem nekaterih spornih vprašanj in so se sporazumeli popolnoma v vseh točkah, ki so v zvezi s problemom razdelitve nemških plačil. Glede reparacijskega vprašanja so ministri zavzeli stališče, da to vprašanje spada po versalski miravni pogodbi in po izjavah vlad v izključno kompetenco reparacijske komisije. Nadalje so priznali enodušno, da bi bilo važnega pomena, če bi vlade po svojih delegatih v reparacijski komisiji intervenirale in naglašale potrebo, da bi se vsa preostala vprašanja takoj konkretno rešila in sicer tako, da bi bilo zagotovljeno plačevanje reparacijskih zneskov na ta način, da se nemški finančni viri zastavijo kot garancija. Ministri so se pečali tudi z ureditvijo kontrahiranih dolgov, ki so jih v vojnem času najemale medsebojno zavvezniške države.

Ostre odredbe portugalske vlade proti revolucionarjem. Iz Lizbone poročajo »Daily Mail«: Po odkritju organizacije za revolucionarni komplot, je vlada aretirala 10 voditeljev agitacije ter razpustila razne sindikalne organizacije.

Konferenca za razorožitev na kopnem. Kakor poročajo »New York Herald«, je predsednik Harding izjavil, da se bo po »genovski konferenci najbrž vršila še evropska konferenca za razorožitev na kopnem.

Četrta obletnica petrogradske revolucije. Včeraj, 13. t. m. je potekla četrta obletnica revolucije v Petrogradu, ki je bila tako usodopolnega pomena za celo Rusijo in v nemali meri tudi za ostalo Evropo. Tega dne so se uprli ruski vojniki in stopili na stran stradalajočih množic. Med duno in vlado je prišlo do popolnega preloma. Voditelj tega gibanja je bil predsednik dume Rodziansko. (Pri tej priliki pri-

Dr. Rihard Faninger.

Smrtna kazen.

Ravno sedaj je prava prilika, da se spregovori par besedi o smrtni kazni. Pred kratkim je bil obglavljen z giljotino Landru na Francoskem in nad Aliagićem je krvnik Seifert tudi že izvršil svoje »opravilo«. Če se to čita, potem človek navadno tako poroči v časopisju tako naglo prebavi, kakor da je čital poročilo o svetovnih cenah bombaža in se ne poglubi v to strašno besedo, ki ji pravijo zemljani in tudi kazenski zakoniki: smrtna kazen.

Kazensko pravo zahteva od vsake kazni, da je občutna, ne sme pa biti nečloveška; mora biti sorazmerna deliktu, mora pustiti odprta vrata, da se lahko krivična sodba popravi; ne sme biti nečastna in sme zadeti samo krivca in ne tretjih oseb; v slučaju več krivcev, mora vse enako zadeti in iz stališča gospodarstva ne sme splošnosti palagati nepotrebnih stroškov.

Smrtna kazen ne odgovarja skoraj nobenemu teh pogojev in je bila vsled tega v mnogih državah odpravljena. Med pristaši in nasprotniki smrtnih kazni se bje še danes velik boj, pa že klejstvo, da je bilo po nedolžnem nobroju

pomnimo, da bo Rodziansko izdal v založništvu zagrebške »Nove Evrope« svojo obširnejšo studijo o prvi fazi velike ruske revolucije. Knjiga izide še v prvi polovici t. l.)

Dnevna kronika.

Iz Prekmurja. Te dni so dogradili most pri Veržaju, ki veže doslej skoraj popolnoma odrezano Prekmurje z ostalo Slovenijo. Most obstoja iz glavnega dela čez Muro in iz 5 postranskih mostov čez stranske struge, ki posebno ob deževju zelo narastejo. Most je izdelan iz hrastovega lesa, ki so ga dobavljali iz sekvestiranih gozdov Esterhazyja v Kobilju. Te dni navažajo gramoz na dovozne ceste in kmalu bo otvorjen promet. Most je stal krog 5 milijonov.

Sprememba posesti v Ptuj. Hišo ge. Pintaričeve v Ptuj je kupila obitelj Gomzi.

Iz Celja nam poročajo: Podžupan Žabkar, ki je po nalogu župana doslej vodil posle predsednika stanovanjske komisije, je kot tak podal ostavko. Za uradnega predstojnika na celjskem magistratu bo imenovan okrajni komisar pri celjskem okrajnem glavarstvu g. dr. Ivo Subič.

Anathema ex Anno D. 1922. Zagrebški nadškof je izdal ukaz, da se je v nedeljo v vseh cerkvah zagrebške nadškofije proglasilo prokletstvo nad organizatorji in pristaši hrvatskih reformistov. »Kaj hočejo ti reformisti?« Ne dvigajo se proti verskim dogmam in papeževi avtoriteti, marveč zahtevajo za hrvatsko duhovščino iste pravice kot jih je priznala rimska kurija na pr. unijatom in kot jih obljublja pravoslavni duhovščini, če se zedinijo z »edino zveličavno« rimsko cerkvijo.

Kolajna ujedinenja. Vojno ministrstvo je razpisalo natečaj za izdelavo nove kolajne, na kateri bo simbolizirano naše ujedinenje. Kolajno prejmejo vsi oni, ki so se borili za naše ujedinenje.

Nevarni žepar in vlomilec pod ključem. Ljubljanska policija je aretirala meseca februarja t. l. na ljubljanskem glavnem kolodvoru delavca Martina Macina iz Stokovca pri Pulju. Pri njem so našli 22 pločevinastih tas, 10 medenih svečnikov, 15 preprog, 10 belih zagrinjal in še več drugih stvari, ki jih je bržkone ukradel. Sum je potrdila nadaljna preiskava, ki je prinesla zanimiv rezultat. Dozdevni Macin se je izdajal za Pletoviča, v resnici je njegovo pravo ime Jutriša, po poklicu nevaren žepar in vlomilec. Na vesti ima v hotel »Sv. Janez« v Bohinju, nadalje vlom pri sod. svet. Tilerju v Celju. V Ptuj je ukradel nekemu kramarju listino s 2700 kronami. Sumi pa se tudi, da je v zvezi z morileci, ki so dne 4. februarja umorili in oropali v Podvincih pri Ptuju trgovca Rosenfelda.

Ljudi justiciranih, govori v prilog nasprotnikom smrtnih kazni. Kdor je enkrat obglavljen ali obešen, temu ne povrne nobeden zdravnik več življenja in družinskemu očetu, ki je mrtev, ne pomagajo po smrti oprostilne razsodbe in družini tudi ne vse časti sveta, s katerimi se jo počasti.

Vsaj to koncesijo zahtevajo nekateri pravniki, da se naj usmrtijo samo tisti zločinci, ki so bili prijati na dejanju ali katerih krivda je inače brez dvomno dokazana, naj se pa ne pošilja na drugi svet na podlagi golih indicij obsojenih.

Tako gre sem in tja pro in contra. Vse je na papirju in v teoriji evetejo bujne cvetke, praktično pa tega vprašanja ni mogoče na poedincu poskusiti, ne da bi se mu pokvarila glava ali vrat; prepričan sem pa, da postane najbolj zagrižen državni pravnik nasprotnik smrtnih kazni, če bo enkrat navzoč pri izvršitvi smrtnih kazni, katero je ev. sam predlagal. Večina naših mlajših in tudi starejših pravnikov še ni videla po našem zakonu predpisane usmrtitve potom obešanja; jaz sem prisostvoval med vojno enkrat justifikaciji dveh razbojnikov, v svrhu da zadobim znanstveni vtis te kazni in rečem: Ni mi žal, ker sem postal od tega dne njen nasprotnik.

Originalno politično sredstvo. »Verwärts« piše: V neki vasi blizu Ferrare so se spopadli fašisti in komunisti. Kmalu po bitki je dospelo v vas kakih 100 fašistov na kolesih in motorjih ter so obkolili gostilno, v kateri so se nahajali zmagoviti komunisti. Fašisti pa svojih političnih nasprotnikov niso niti pobili niti razgnali, marveč so jih prisilili, da je moral vsak komunist izpiti veliko steklenico ricinovega olja. Kako tragikomično je bil konec te politične zgodbe, si lahko predstavlja vsak čitatelj, ki pozna dobre in slabe lastnosti ricinovega olja.

Atentat na ameriško poslanstvo v Sofiji. »Associated Press« poroča iz Sofije: V ameriškem poslanstvu v Sofiji se je izvršila eksplozija. Razbitih je več okenj in poškodovanih par pisarniških prostorov. Človeških žrtev ni bilo. Po mnenju ameriškega poslanika se je izvršil atentat, ki pa se ni posrečil. Preiskava je v teku.

Atentati v Gornji Šleziji. »Agence Havas« poroča iz Katowice: V noči od 10. na 11. t. m. je bila vržena v Gliwicah v hišo, v kateri stanuje ravnatelj Poljske banke, granata, ki je ubila enega otroka ter ranila ravnateljevo soprogo. Na hišo, v kateri stanuje predsednik poljskega komiteja za Gornjo Šlezijo, sta bili vrženi dve granati ter je bilo oddanih več strelcev iz samokresov. Dve granati sta bili vrženi tudi na hišo, v kateri stanuje nek uslužbenec Poljske banke.

Shod za moralni preporod.

Maribor, dne 12. marca.

Danes dopoldne se je vršil v kazinski dvorani velik ljudski shod za moralni preporod, katerega so priredila društva »Protituberkulozna liga«, »Ljudska univerza« in »Sveta vojska«. Tri prosvetno-humanitarna društva, ki že po svojem programu delujejo za preporod našega naroda, so se združila da manifestirajo za moralno obnovo naše družbe, za etični napredek ljudstva.

Udeležba je bila sorazmerno lepa, pogrešali pa smo delavstva in okoliških kmetov — Iz Ljubljane sta dospela na shod gg. J. Kalan in Aleksander Koprive, prvi kot odposlanec »Svete vojske«, drugi v imenu »Akad. socij. krožka«. Vagučilišni profesor dr. Metod Dolenc je pozdravil shod s sledečo brzojavko:

Iskrene pozdrave vsem zborovalcem in boriteljem za treznost in srčno kulturo našega naroda. Dr. Metod Dolenc.

Shod je otvoril ob tričetrt na deset predsednik pripravljalnega odbora g. dr. Fran Kovačič; za njim je povzel besedo župan g. Grčar in pozdravil zborovalce v imenu mesta. Na to je predaval docent g. dr. Matko o

Predpostavljam: Razbojnika sta bila radi umora pravilno po rednem sodišču sojena, obsojena in nista bila pomiloščena. Iz stališča: zob za zob se jima toraj ni godila krivica, ampak... In ta ampak mi še danes ne da miru:

Na glavnem trgu večjega mesta stojita v tla zabita dva kola, na vsakem kolu kolesce in na kolescu vrv. Na majhni lestevici zadaj za prvim kolom stoji krvnik in poskuša, če bo vrv funkcionalna. Med tem se že bliža masa ljudi, med njimi četa vojakov z nasajenimi bajoneti, v njih sredi korakata obsojenca. Roke imata zvezane na hrbtu, njih oko je nemirno, korak nesiguren, telo nervozno in iz ust se obema nepretrgoma kadil; oba kadita cigarete, ne kadita, ampak hlastata in sliši se zaporedoma njiju pppppp. Parsekund in cigareta je preč in že jima vojak vtakne drugo v usta. — In to se nadaljuje do večal. Pri večalih napravijo vojaki okoli prostora karé, prečita se sodba in prvi obsojenec je porinjen pod kol, omočan z vrvjo in potegnjen kvišku. Noge so zvezane, pa vidi se, da se življenje upira z vso silo nasilnosti, tu pa že grabi krvnik od zadaj za glavo, z levo roko drži za spodnjo čeljust in jo pritiska ob zgornjo, da zadržuje jezik, ki sili iz ust, z desno roko pa zabla glavo odzgoraj in pritiska v glo-

morali in zdravju.

Uvodoma je označil, koliko je sedanja demoralizacija v zvezi s svetovno vojsko. Na to je podal nekoliko primerov iz zgodovine, ki nam priča, kako pogubonosno so vplivale velike vojne na ljudsko pravnost. Svetovna vojna pa se bistveno razločuje od vseh doedanjih vojn. Vojne so se udeležili skoraj vsi moški od 17—50 leta; mladi fantje so v prezgodnjih letih postali popolnoma svobodni, prišli v svet; živeli v družbi z raznimi propadlimi ali moralno brezbriznimi ljudmi; država sama je podpirala demoralizacijo, ker je videla v posamezniku zgolj orodje za svoj cilj; narodi višje in nižje kulturne stopnje so se pomešali med seboj itd. Tri velika zla pustošijo danes v naši domovini: nikotin, spolne bolezni in alkohol. Važnega pomena za javno zdravje je zlasti razširjenost spolnih bolezni in pa alkoholizem. Spolne bolezni so se razširile tudi že na deželo. V bližini Maribora je neka vas, ki je skoraj popolnoma okužena s sifilisom. Govornik se je pečal podrobno z alkoholizmom in povedal o njem trde rešnice, ki jih je dognala medicinska veda na podlagi zdravniške prakse in statistike. Dokazal je, da ima celo izhlapevanje alkohola škodljive učinke na človeški organizem. Alkohol pa zviša tudi mortalitet in vpliva katastrofalno na pravstveno življenje. Zdravniki pozdravljajo vsako gibanje, ki gre za tem, da se podprejo temelji zdravja, da se zviša odporna moč posameznika in naroda, ker ima bodočnost le moralno krepek in fizično zdrav narod. (Dalje prihodnjic.)

Mariborske vesti.

Maribor, 14. marca 1922.

m Transitni promet na progi Maribor—Ljutomer. Vsi zainteresirani, ki imajo kake pritožbe proti carinskim oblastim itd. glede transitnega prometa na progi Maribor—Spilje—Radgona—Ljutomer, naj se zglase v sredo dne 15. t. m. dopoldne pri takajšnji ekspozituri Trgovske in obrtniške zbornice. (Trgovski gremij).

m Sprejemanje bolnikov v našo bolnico. Ker so ukinjene vse omejitve, se vrši sprejemanje bolnikov v mariborsko bolnico zopet normalno, kakor poprej.

m Zopetna tobačna mizerija. Prejeli smo: Odkar se je tobak zopet porazil, primanjkuje nekaterih tobačnih izdelkov. Iz dobro informirane strani doznavamo, da je tobak že nekaj dni na postaji v Mariboru, a se ga ne bode prej iztovorilo, dokler se ne plača razlika od dneva podražanja. Ali se res ne more ta zopetna tobačna mizerija drugače rešiti, kakor v škodo malih trafikantov in odjemalcev, ki morajo po nepotrebnem tekati od trafike do trafike? Ali je v glavni zalogi v razprodaji na drobno tudi tako pomanjkanje? Upamo da bode finančna oblast tozar

vo nazaj oči, katere strah in reakcija radi zadržanega grla silijo ven iz očesne votline; obenem se vidi krvnikov napor, ko pritiska glavo na desno, z vso silo, da je ves rudeč. Kakor če človek hoče odlomiti nalomljeno vejo, pa je v sredini polna soka in je ves trud zama; tako se godi tudi krvniku. Pritiska in pritiska in vsak v srcu trepeče od neznanke groze in tu se obsojenec naenkrat strese, smrtno blede barva mu pokrije lice, krvnik pa spusti glavo, kost na vratu je konečno počila. — Še danes vidim tisti blede, od črne brade obrobjeni obraz, dasiravno sem ga videl samo trenotek, kajti krvnik je takoj segnil v žep, vzel črn robec in zavil v njega glavo mrtvega.

Nepremično sem zrl tjavendan, trepetal od razburjenja in sem komaj opazil, da je že drugi obsojenec, katerega je krvnik takoj zlomil vratno kost, obešen. Tudi ta je dobil črn robec na glavo in to sliko večkrat vidim v duhu, če slišim ali čitam o smrtni kazni. Spomnim se tudi vedno na klavnico.

Moje mnenje je: kdor je morilec, ta ni normalen človek in spada za večno v bolnico, ali drugi zavod, življenje pa mu nima nikdo pravice jemati, tudi država ne.

devno mizerijo v najkrajšem času odstranila. Prizadeti.

m Zadeva kapetana Mlakerja. Stanovanjski senat v Ljubljani je ugodil rekuzi inž. kap. Mlakerja. Informacija, ki jo je dal g. Grčar v svojem glasilu „Volksstimme“ tedaj ni točna. To, da se opravičuje z ostudnim in neutemljenim blatenjem kapetana Mlakerja, se mu nikakor ne more šteti v čast, še manj pa njegovi stranki, ki se izogiba konsekvencam s tem, da zlorablja imuniteto odgovornega urednika.

m Koncert Zika, ki se je vršil sinoči v Götzevi dvorani, je bil večer umetniškega užitka kot se redko nudi v Mariboru. Velika dvorana je bila napolnjena. Če se spomnimo, kako slabo je v tem oziru uspel Zikov koncert pred letom, je treba poudariti, da so imeli mladi umetniki tokrat tudi materialen uspeh. O koncertu samem bomo skušali dobiti obširnejšo strokovnjaško oceno. Pripomnimo samo, da je bilo občinstvo naravnost očarano nad mojstrskim nastopom Zikovcev. Kvartet kaže v tehničnem in v umetniškem oziru izbornost in globoko umetniško umevanje. Posebno precizno in globoko so Zikovci podali Smetanov. Zelim, da bi jih slišali še večkrat v Mariboru!

m Gost Narodnega gledališča v Mariboru. Danes gostuje v mariborskem gledališču gđa. Mitrovič v vlogi Kriste v „Ptičaru“. Gđa. Ančica Mitrovič je odlična subreta varždinkega gledališča. Njena temperamentna igra in njen blagovozvočni glas jamčita za lep uspeh njenega gostovanja.

m Iz statistike o tuberkulozi v Mariboru. Na zadnji seji Protituberkulozne lige je poročal zdravnik g. dr. K. Ivanc o statističnem materialu, ki ga je bil nabral v mrtvaških knjigah frančiškanske župnije v Mariboru in ki se nanaša na zadnjih 50 let. Iz tega poročila je razvidno, da je v tej župniji umrlo v tem času 7977 ljudi, od teh na tuberkulozi 1312 ali 16,29%. Največja umrljivost na tuberkulozi je bila l. 1871, ko je iznosila 35% vseh smrtnih slučajev. Danes znaša 18—19%. Bilo bi umestno, če bi se objavili podatki tudi iz ostalih župnij.

m Ljudska univerza. V petek ob 8. uri zvečer priredi Ljudska univerza literaren večer. Recitirale se bodo pesmi modernih slovenskih lirikov. Sodelujeta M. Skrbinšek in I. Faval. Opozarjamo na ta literaren večer najširše občinstvo, ki se želi seznaniti s proizvodi glavnih reprezentantov naše slovenske poezije.

m Promenadni koncert naše voj. godbe. Na zadnjem koncertu mariborske vojne muzike na Grajskem trgu se je prvič igrala Ljubinka, koračnica naše znane, domače umetnice Brandl-Pelikanove. Koračnica je delo iz prvih poskusov v kompoziciji, ko je bila umetnica še v ljudski šoli in se že kaže v tem mladinskem delu nadarjenost, toplota melodije in čvrst ritem. Ljubinka-koračnica je poslušalcem zelo dopadala in upamo, da iste nismo slišali zadnjikrat.

m Zanimivosti v našem narodnem gledališču. Danes dne 14. marca zvečer se vrši zanimivo gostovanje odlične subretke Ančice Mitrovič v opereti Ptičar. V četrtek 15. t. m. je premiera melodijozne operete Cigan baron, a v petek 17. marca pa proslavi naše gledališče Mollierovo tristoletnico z njegovim Skopuhom. Vsekakor hvalovredna agilenost, ki zasluži vso pozornost našega občinstva.

m Darilo. Namesto venca na grob umrlemu veletrgovcu g. Ant. Kolencu v Celju je podarila Mariborska tiskarna 1000 K za Protituberkulozno ligo, 1000 pa za otroško bolnico v Mariboru.

m Darila. Tovarna za dušik v Rušah je darovala Protituberkulozni ligi 10.000 K, tiskarna sv. Cirila pa je prispevala kot ustanovni član s prispevkom 4000 K. Odbor PTL izreka obema dobrotnikom srčno zahvalo in upa, da se bo oglasilo mnogo posnemateljev.

m Morilec Apolonije Šilak prijet. Kakor smo svojčas poročali, je bila dne 21. febr. umorjena v stanovanju finančnega svetnika dr. Brenceta 60-letna Apolonija Šilak. Našli so jo ovito z rjuho in zadavljeno. Iz stanovanja

je odnesel morilec razno obleko, pleteno košaro par moških gorskih čevljev in druge predmete. Umor je zbudil po mestu veliko razburjenje in policija je uvedla takoj obsežno preiskavo. — Sum je padel na zidarskega pomočnika Antona Rozmana iz St. Vida pri Ptuj. Njegova ljubica je bila svojčas v službi pri dr. Brencetu in so ji bile razmere dobro znane. Pri njej se je našel tudi del ukradenega blaga. Po daljšem skrbnem poizvedovanju se je posrečilo izslediti tudi Rozmana. V soboto zvečer ga je zasledil revirni nadzornik Toplikar v nekem podstrešnem stanovanju v Prisojni ulici v Ljubljani. Pri njem so našli ukradene čevlje in klobuk. Pozneje se je našlo tudi ukradeno košaro, ki jo je skrnil pri neki drugi stranki. Rozman je v obče nasilen človek ter je bil že enkrat radi vloma obsojen na 18 mesecev ječe. — Rozman bo te dni preveden iz Ljubljane v Maribor, kjer bo izročen okrožnemu sodišču.

m Velika kavarna. Ob 17. uri popoldne čajanka s koncertom v Klubbaru.

Narodno gledališče.

Reperioar:

Torek, 14. marca 1922. „Ptičar“ C. Gostovanje g. Ančice Mitrovič.

Kultura in umetnost

x Goriška Matica. Z nasiljem hočejo Italijani zadušiti narodno zavest naših bratov, z delom in naobrazbo pa jo dvigajo in množe naši bratje. Eden najbolj zgovornih dokazov tega plemenitega dela so knjige »Goriške Matice« ki jih je izdala za leto 1922 delavna »Goriška Matica«. Troje lepih knjig poklanja »Goriška Matica« svojim prijateljem, troje knjig dokumentira našo kulturno delo. Na prvem mestu je v tem pogledu Koledar, ta, ki bo gotovo vsled svoje zanimive vsebine dobrodošel prijatelj vsake primorske hiše. Koledar pa ima tudi velik agitatoričen pomen, ker prinaša slike skoraj vseh mož, ki so zaslužni za našo stvar v Primorju. Zabavna knjižnica prinaša roman dr. Remeca »Naši ljudje«. Ime pisatelja jamči za dober uspeh romana. Kot tretjo knjigo je treba omeniti Goriške pravljice goriškega pesnika Jože Lovrenčiča. Knjige krase številne in zelo posrečene ilustracije goriškega slikarja Bucika. Če upoštevamo težavne razmere, pod katerimi žive naši Goričani, in če hočemo biti pravični, moramo razmere upoštevati, potem moramo »Goriški Matici« k njenim letošnjim knjigam le čestitati. Zato priporočamo knjige »Goriške Matice« ne samo literatom, temveč tudi vsem Slovencem. Vsak začetek je težak in zato je treba plemenito stremenje Goričanov podpreti. Če si naročimo knjige »Goriške Matice«, tedaj storimo to in vrhu tega dobimo še tri dobre in lepo opremljene knjige. — Knjige »Goriške Matice« se naročajo v Ljubljani. Pred škofijo 21-I. in veljajo 60K.

x Kres. Izšla je 7. številka tega vedno lepše se razvijajočega družinskega lista ter prinaša sledečo vsebino: Leposlovni del. Proza: Angelo Cerkvenik: Prostitutka Zoša. — Emil Tiran: Odloček. — Arkadij Averčenko: Slepč. — Josip Suhr: Kača v vretci. — Sveti krog. — Pesmi: V. Taufer: V nočnem vlakcu. — Tone Soliškar: Zimska študija. — Vida Taufer: Ritani eiganke. Anton Podbevšek: O pilotu v zrakovu št. — — — — — Emil Tiran: Denna Eliza. — Redivoj Rebur: Na povratku. — Poučni del. D. Mercžavski: Dostojevski. — P. Kunaver: Zima. — Vestnik: Vestnik »Svobode«. — Književnost. Gospodinstvo. — Slike. Na jezera. — Kalški greben in Kočna s Kompetele. — F. M. Dostojevski. — S. K. Svoboda v Mariboru. »Kres« izhaja mesečno.

Sokolstvo

o Glasba k prostim vajam članov in članic. K prostim vajam članov in članic za I. jugoslov. vsesokolski zlet je zložil znani sokolski skladatelj brat Karol Pospisil novo glasbo. Obe skladbi sta sedaj v tisku in izideta koncem tega meseca. Društva, ki so glasbo nato-

čila, naj potrpe, ko bo dotiskana, se jim takoj pošlje.

o Telovadišče. Stavbni odsek je izdelal na podlagi odobrene situacije razdelitve zelnega telovadišča detaljne načrto za tribune. Razpis za zgradbo teh tribun, se tudi že pripravlja in bo v prihodnjih dneh objavljen. Dela planiranja in uređitev zelnega telovadišča je oviral do sedaj neugoden zimski čas, vendar so vse predpriprave izvršene in se začne sedaj takoj z delom.

o Amerikanski Sokoli za zletni fond Saveza. Med ameriškanskim jugoslovanskim Sokolstvom je zavladało živahno zanimanje za vsesokolski zlet. Od več društev prihajajo poročila, da odpotujejo za zlet deputacije, nekatera se zanimajo celo za tekmo, katere se nameravajo udeležiti. Pred par dnevi smo prejeli celo izdatno svoto za zletni fond Saveza v znesku Din. 2500. Ta znesek je poslal neumorni sokolski delavec v Clevelandu brat Franc Hudovernik. Znesek so nabrali tamošnji Sokoli vzlic neugodnim razmeram, v katerih žive. Bratom iskrena zahvala.

o Sokolska konjenica na zletu. Ob vsesokolskem zletu nastopi pri povorki in na telovadišču s posebnim vajami sokolska konjenica. Člani društev, ki se nameravajo udeležiti nastopa konjenice, naj soudeležbo javijo že sedaj po svojih društvi jezdne mu odseku Sokolskega društva v Ljubljani, Narodni dom, kateremu je poverjena naloga, da organizira vso sodelujočo sokolsko konjenico. Odsek bo po možnosti preskrbel za ježo popolnoma opremljenega konja, izvemši sokolsko odejo za konja, ki jo mora vsak jezdec nabaviti sam.

Sport.

: Sportni stadion. Na mnogobrojna vprašanja naznanjamo vsem našim članom in podpornikom, da z stavbo sportnega igrišča »Svobode« podpisana klubba nimata ničesar skupnega. S. K. Svoboda gradi to sportno igrišče v popolnoma lastni režiji. Predsedstvo I. S. S. K. »Maribor« in S. V. »Rapid«.

: Sport. Izšla je 4. številka III. letnika tega glasila slovenskih sportnikov ter prinaša: R. Badija: II. smučarska tekma za prvenstvo Jugoslavije v Planici pri Ratečah, dne 26. februarja 1922. Dr. Demetar Bleiweis — Trsteniški: Onemški visoki šoli za telesne vaje. — Občni zbori. — Zimski sport. — Nogomet. — Kolesarstvo. — Službene objave. — Razno.

Izleti v obmejno ozemlje.

Slov. planinsko društvo je proglasilo za bodoči delovni načrt intenziven razvoj turisticke v Pohorju in popolno ureditev »velevažnih« postojank na Pohorju. To je za povzdigo turisticke v naši bližini res hvalovredno! Zdi se nam pa neumestno, da se društvo le malo zavzema za eksponirane postojanke na Kozjaku ob državni meji. Kdor je obiskal lansko sezono te kraje, je našel tankaj le nemške izletnike, ki so že od nekdaj navajeni obiskovati »die Sprachgrenze« — v svrhu germanizacije. Tam se še lahko najde priložnost sestati se z bratci iz Avstrije, navduševati naše omahljivo obmejno ljudstvo za »pangermanske« želje graditi most proti jugu za svoj »Horrucek bis Steinbrück«. To se tembolj opazja, odkar je »Marburger Hütte« prešla v slovenske roke. Naši slovenski turisti pa lazijo izključno le na Pohorje, kakor bi hoteli tam graditi postojanke proti meji ob Dravi... Pripravlja se zakonski načrt o obmejnem pasu 10 km. Nemško hujškaško časopisje ala »Grenzwaht« že dela načrte za polete v obmejno ozemlje. Sv. Duh, Kaplo, Sv. Pongrac bo obiskalo na stotine »ultranemcev«, a mi bomo sedeli vrh Velike kape ali se bomo dali šikanirati v »Ruški koč« po hrvaških čifutih. — Zeleti bi bilo, da se naši planinci v bodoči sezoni podajajo tudi v naše obmejne kraje na pr. Sv. Duh na Ostrem vrhu, ki je tik ob meji s krasnim razgledom, dobro oskrbljenimi gostilnami in s pripravljenimi ležišči. Dohod od postaje Fala (ogled elektrarne!) preko Šturma 2 uri hoda po romantični soteski. Zanimivi so pa tudi drugi ob-

mejni kraji z lepim razgledom: Kapla (od postaje Brezno), Sv. Pongrac (od Marenberga), Radovina in dr.

S takimi izleti spoznamo naše obmejno ljudstvo, državno mejo na licu mesta in uživamo vrh tega duševno in telesno korist v krasni planinski naravi.

Planinci na plan!

Gospodarstvo.

g Statistika jugoslovanskega združništva. Vse zveze kmetijskih zadrug so se dne 14. junija 1919 združile v glavni zadrugi Savez za državo Srbov, Hrvatov in Slovencev v Beogradu. Pristopile so: Zadruga zveza v Ljubljani (525 zadrug, 105.200 zadrugnikov, 1.462.700.789 K prometa); Zveza slov. zadrug v Ljubljani (127 zadrug, 17.332 zadrugnikov, 126.320.774 kron prometa); Zadruga zveza v Celju (142 zadrug, 31.572 zadrugnikov, 231.678.174 K prometa); Hrv.-slav. gospod. društvo v Zagrebu (321 zadrug, 70.622 zadrugnikov, 813.579.517 kron prometa); Središnji savez hrv. seljaških zadruga v Zagrebu (375 zadrug, 47.684 zadrugnikov, 283.823.019 K prometa); Savez srpskih zemljoradničkih zadruga v Zagrebu (411 zadrug, 10.624 zadrugnikov, 186.817.984 K prometa); Hrv.-slav. gospodarsko društvo v Osijeku (189 zadrug, 31.141 članov, 159.917.148 K prometa); Glavni Savez srpskih zemljoradničkih zadruga v Beogradu (1500 zadrug, 85.377 zadrugnikov, 85.481.081 din. prometa); Savez srpskih zemljoradničkih zadruga v Sarajevu (116 zadrug, 7089 članov); Savez hrvatskih seljaških zadruga v Sarajevu (77 zadrug, 11.240 članov); Zadrugi Savez v Splitu (262 zadrug, 54.000 članov, 576.000.309 K prometa); Savez srpskih privrednih zadruga na Primorju v Dubrovniku (62 zadrug, 2894 zadrugnikov, 345.870 K prometa). Vseh zadrug v Jugoslaviji je krog 5000 z okroglo 600.000 člani.

g. Prodaja škartnega materiala, odpadkov in zabojev. Tobačna tovarna v Ljubljani proda 18. aprila t. l. ob 11. uri dopoldne dražbenim potom škartni material, odpadke in zaboje. Predmetni oglas je interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava mesa. Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani naznanja da se sklenejo dne 21. marca t. l. ob 10. uri dopoldne v intendaturi komande Dravske divizijske oblasti, pri vojnem okrožju v Celju ter pri Komandi mest v Slovenski Bistrici in v Ptuj pismene neposredne pogodbe za dobavo mesa. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani pogoji pa pri navedenih vojaških oblastih interesentom na vpogled.

g Dobava soK. Uprava državnih monopolov v Beogradu razpisuje na dan 20. aprila 1922. ob 11. uri dopoldne v pisarni upravnika državnih monopolov v Beogradu ofertalno licitacijo glede dobave 25.000 ton kamene soli. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava ovsa. Komanda dravske divizijske oblasti v Ljubljani naznanja da se sklene dne 23. marca t. l. ob 10. uri dopoldne v intendaturi komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani pismena neposredna pogodba glede dobave 10 vagonov ovsa. — Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, pogoji pa pri divizijski intendaturi v Ljubljani interesentom na vpogled.

Ne pozabite naročnino!

Poziv vinogradnikom države SHS.

Pravila za ustanovitev velike organizacije vinogradnikov so dotiskana in so na razpolago vsem interesentom proti pošiljlatvi 1 Din. v znamkah pri podpisnem »Začasnem odboru

Glavne zveze jugoslovenskih vinogradnikov v Mariboru.

Vinogradniki! Kakor vsem stanovom, treba je tudi nam velike, močne organizacije; treba je tudi nam zastopstva in vodstva, da si zasigurno naš obstoj! Ne dajmo se od trenutnih, navidez dobrih vinskih cen prevariti! Ne držimo rok križem in ne čakamo, da nas zaloti usoda nepripravljenih! — Pomislamo, da pridelamo v normalnih časih več vina, nego ga sami rabimo in da moramo skrbeti za izvoznoprodukcije! Pomislamo nadalje, da Italija, Madžarska in druge prijateljske in neprijateljske vinorodne države komaj čakajo rednih trgovskih odnošajev z nami, da preplavijo naš vinski trg s svojimi vini, ki jih vsled ugodnejših klimatičnih in drugih razmer veliko ceneje pridelujejo! Omogočitev izvoza naših vin in prepoved uvoza tujih vin ste sigurno dve vprašanji, od katerih je nadaljni obstoj našega vinarstva v največji meri odvisen! Kdo naj ščiti naše interese pri trgovinskih pogajanjih, če smo raztreseni in eden za drugega ne vemo? Kdo naj vpliva na vla-

do, da ne pripusti uvoza tujih vin? — Kdo jo naj poduči, da bi bila naša propast, če se izvoza našega vina ne omogoči in uvoz tujega ne prepove, ozir. zabrani? Vse to zamoremo le mi sami, oziroma naš zastopnik. »Glavni Savez Jugoslovenskih Vinogradnikov«, če se strnemo v močne vrste, ki stoje za njim in tvorijo neprodirljivo falango do najzadnjega sela v državi, kjer žive vinogradniki. Zatorej, vinogradniki, organizirajmo se! Ustanovimo si v vseh vinorodnih krajih svoja krajevna vinarska društva (za vsako župnijo po eno)! Vsa krajevna vinarska društva ene pokrajine se strnejo v Pokrajinsko zvezo vinogradnikov (pri nas v Pokrajinsko zvezo vinogradnikov za Slovenijo) in vse pokrajinske zveze vinogradnikov tvorijo glavno zvezo vinogradnikov (Glavni Savez Jugoslovenskih Vinogradnikov), ki je izvršilni organ organizacije in zastopnik interesov napram vladi in vsem javnim faktorjem.

Pa to še ni vse! Vsled nastalih novih razmer se mora tudi naše vinarstvo, če hoče obstati, na znotraj temeljito preorijentirati. Treba bo preustro-

jiti naše vinarstvo malodane v vseh pokrajinah in ga postaviti na čisto drugo stališče, nego ga je zavzemalo pred svetovno vojno. Da se ta preustroj pravilno izvrši, treba nam je enotnega postopanja, razdelitev vlog in dela, kratkotalno vodstva v celi akciji. In tudi na tem polju je »Glavna zveza vinogradnikov« poklicana, da igra najvažnejšo vlogo. Zatorej, vinogradniki, podpirajmo to zvezo! Vstopimo v njene vrste in ustvarimo si organizacijo, ki nas bo ščitila in vodila in ki nas bo v najkrajšem času prevedla do zaželjenega uspeha!

Maribor, meseca februarja 1922.

Začasni odbor glavne zveze jugoslovenskih vinogradnikov:

Anton Puklavec, vinarski ravnatelj, Maribor, predsednik.
Paja Todorovič, načelnik ministrstva za poljedelstvo, Beograd in
Milan Hrčič, gospodarski svetnik, Zagreb, podpredsednik.
Bohuslav Skalicky, kmetijski svetnik, Novomesto, glavni tajnik, obenem tajnik za Slovenijo.

Milutin Stojanović, inšpektor ministrstva za poljedelstvo, Beograd, tajnik za Srbijo.

Gustav Erber, ravnatelj kr. vinarske in sadjarske šole, Ilok, tajnik za Hrvatsko in Slavonijo.

Mihajlo Hel, vinarski nadzornik, Bela Crkva, tajnik za Vojvodino.

Ljubomir Stjepanović, gospodarski nadsvetnik, Sarajevo, tajnik za Bosno in Hercegovino.

Stanko Ožanić, gospodarski svetnik, Split, tajnik za Dalmacijo.

Pavao Cesar, potovalni učitelj za vinarstvo in sadjarstvo, Samobor, blagajnik.

Josip Kolenc, ravnatelj zadruga hr. vinogradara, Zagreb.

Jakov Peršić, vinogradnik, Starl Kastelel kod Trogira.

Milan Tomić, inšpektor vinogradništva, Mostar.

Boško Bošković, sekretar ministrstva za poljedelstvo, Beograd.

Mitar Kliein, vinogradnik, Novi Sad in Lovro Petrovar, vinogradnik, Iyankovci pri Ormožu, odborniki.

GOSPODARICA SVETA.

Avanturističen roman. Spisal: Karl Figdor. Prevel: R. R.

(Dalje.)

(32)

Starčev glas postaja vedno močnejši in močnejši. S sveto grožo ga poslušala brezštevila množica.

Nas ugonobljaja kuga, ker smo zdvomili nad staro pesedo bogov? Nas mučijo kazni, ker smo mrmrali v svoji nepotrpešljivosti, gledamo, kako umirajo rodovi za rodovi, ne da bi se izpolnilo, po čemer hrepenimo?...

»Nas mučijo kazni, ker kričimo: »Zakaj se ne vrne k nam Astarta, k svojemu ljudstvu, zakaj se ne vrne boginja življenja, boginja ljubezni?«

Mrmranje narašča vedno boljbolj, prehaja v obup. Mrmrje narašča vedno boljbolj, prehaja v obupen krik sotine in stotine grl:

Astarta!

Astarta!

»Med nami je živela ona, kraljica življenja, knežinja ljubezni,« kliče glas velikega duhovna, »kdaj je odšla od nas, ne vem več, čeprav živim že toliko let. Tudi moj oče ni tega vedel in tudi mojega očeta oče ne. Prazno je svetišče, odkar ni več med nami zlatega božanskega simbola, ki je ščitil naše pradede, odkar ne živi več med nami Astartina podoba, odkar je odšla v nebo, ne da bi se povrnila. Se je to zgodilo zato, ker je kraljica Bilkis izdala bogove in prevarila nebo, ko je vzplamtela v ljubezni tam daleč preko morja za kralja Judov? Zapuščeno in majhno je postalo naše ljudstvo, odkar je blisk maščujočih se bogov vpepelil svetišče in ubil veliko kraljico.«

»Samo upanje nam je zapustila kraljica Bilkis, apanje, katero ji je udahnila na umirajočo ustna Astarta.«

»Tako, kakor je izginila iz svetišča zlata boginja,« je rekla kraljica ob svoji poslednji uri, »ko sem se vrnila s poti preko morja, tako se bo večna Ljubezen zopet vrnila, ko bo dopolnjena pokora zame in za moj rod. Vrnila se bo zopet z znamenjem golobice, katero sem ji jaz vzela z vratu. To znamenje sem izročila kralju Salomonu kot znak ljubezni. Ko zagledate ženo s tem znamenjem, vedite, da se je zopet povrnila Ona.«

»Se vedno se ni pojavilo znamenje golobice med Astartinim ljudstvom. Se vedno se jeze na nas bogovi. Pustite svete plamene, da sežgo trupla mrtičev... prinesite semkaj žrtve živih, da potolažimo bogove...«

Veliki duhoven se umakne nazaj. Zvenec padejo

služabnikom ognja iz rok železni drogi. Iz rok v roke potujejo trupla mrtvih, izginjajoč eden za drugim v ognjenih zubljih. Oglase se žalne pesmi, tisoč rok se dvigne proti nebu proseč milosti, tisoč teles se sklone do zemlje, tisoč čel bije v kesanju ob mramornata tla.

Za velikim duhovnom se odpira velika dvorana. Četvero velikih kipov bogov nosi njeno streho. Sredi nje stoji čuden stvor, izdelan človeške velikosti iz temnega železa: kip Astarte. Kip stoji na nizkem podstavku. Podstavek je votel. V njegovi vzdolžini leže drva in premog.

Zopet namigne veliki duhoven. Na njegov migljaj pristopi suženj ter vrže v podstavek gorečo bakljo.

Počasi se vnamejo naložena drva. Iz dvorane stopita svečanih korakov dva duhovna ter se približata železnemu kipu. Par sunkov levo in desno in železno telo se odpre.

Kip je votel.

...Globoko v notranjščini terasirane gore postaja živahnješe. Zapahi odkakujejo, verige rožljajo, pojavijo se nage postave.

Stražniki ognja.

Prihajajo po žrtve za bogove. V medli luči, ki sije od bogvedi kje v veliko prostornino, stopajo od praga do praga.

Sedaj obstanejo, mrmrajo stiskajoč glave, nekaj nerazumljivega, potem odno verige pred velikimi železnimi vrati ter jih odpro.

Za njimi leži na golih tleh Makombov sin. Obupno, kakor divja zver, se upira močnim rokam orjakov.

Sluti žalostno usodo, ki ga čaka?...

Toda nič mu ne pomaga vse upiranje, ves boj. Preko njegove glave se zgrne kakor pred dnevi debelo platno ter se tesno ovije njegovega telesa. Le polzavestno čuti, kako ga neso preko dolgih hodnikov, preko neštetihih stopnic, po katerih šumi padajoča voda. Vedno strmeje gre pot, vedno višje proti vrhuncu Svete gore.

Makombov sin začne nenadoma mrmranje, podobno šumenju valov, padajočih preko strmine. Vse njegovo telo spreleti drget. Dobro ve, kaj pomeni to mrmranje. Le premnogokrat je čul v Makombovem kraljestvu podobno mrmranje, poslednjo pesem na smrt obsojenim vjetnikom.

V divji grozi hoče dvigniti roke, se hoče osvoboditi omota in zbežati, toda zaman, njegove roke so vklepane. Brez moči je.

Na uho mu udari nenadoma močan glas. V istem trenutku pade na tla platno, ki mu je zastiralo oči. Hipoma mu je vse jasno, hipoma ve, kje je.

»Bogovi čakajo nate!« reče glas, »v Astartino telo pojdeš, da nam postane boginja zopet milostljiva.«

Makombov sin ne razume besed, toda prav dobro ve, da pomenijo zanj smrtno obsodbo. Zopet spreleti njegovo telo trepet, mišice se mu napno.

»Ne, ne, samo umreti ne!« krične.

In kakor da bi se dogodil čudež, se hipoma z napornim nadčloveške moči osvobodi vrvi, s katerimi je zvezan.

Z enim samim skokom je Makombov sin spodal med množico, ki se s strahom umika na vse strani. Toda samo za trenutek, kajti že v naslednjem hipu je črnc zopet vjet. Stražarji ognja ga drže s svojimi močnimi koščenimi rokami tako močno, da se jih vkljub vsemu obupnemu naporu ne more osvoboditi.

Znova namigne ukazujoče veliki duhoven.

Orjaki vlečejo Makombovega sina k železnemu kipu. Dolgi, železni drogi preobračajo žerjavico v podstavku, da odkakujejo iskre kakor v kovačnici.

Stražarji primejo črnca, ga dvignejo, potisnejo v votel kip ter zapro za njim zopet čudna vrata.

Makombov sin je vjet. Tesno obkroža njegovo telo železen plašč. Pod njegovimi obupnimi udarci se kip stresa in maje, toda prevrne se ne.

(Dalje prihodnjik.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Mala oznanila.

Oprema za trgovino se takoj proda. Andrej Oset, Aleksandrova cesta 57. Telefon 88. 406 3-2

Seno v balah od 50 kg naprej prodaja Andrej Oset, Aleksandrova cesta 57. Telefon 88. 407 3-2

Andrej Oset, Maribor, Aleksandrova cesta 57, telefon 88, trgovina z izdelanimi pridelki, drvami, premogom in vinom, se priporoča za nakup in prodajo po najugodnejših cenah. Brzjav: Andrej Oset, Maribor. 405 10-2

Proda se: Ena postelja z zimnico in nočna omarica z marmornato ploščo. Ob zelenici št. 10, II. nadstropje, vrata št. 6.

Žepne ure, precizijske in stenske popravila najsolidnejše vrste. R. Bizjak, Maribor, Gospodarska ulica 16.

Ravnatelj išče meblovarstvo v sredini mesta. Ponudbe na upravo »Tabora«.

Proda se stenski telefon. Nove slove pove uprava.

V sredo 15.: Velik simfonični koncert. Velika kavarna!

Pozor! Dame! Pozor!

Sprejemajo se v popravilo in oblikovanje klobuki in slamniki. — Delo se izvršuje po najmodernejših oblikah v lastni delavnici.

Postrežba točna!

Cene nizke!

Priporoča se

LIA' MARIBOR, Dravska ul. št. 10.

389 Dohod po stopnicah za veliko kavarno. 2-2

Prodaja vin

Priporočam gg. hotelirjem in gostilničarjem po najnižjih cenah od 50 l naprej do celih vagonskih pošiljatev moja prvovrstna črna in rdeča vina, kakor tudi sortirana: rizling, zastavice (Zierfandel), traminec, zlahtnino itd. Vina se nabavajo v Badlovi kleti v Krčevini št. 88. — Z odličnim spoštovanjem

Jurij Fokter, lastnik.

Saldakontist (inja)

in slovensko-nemška

korespondentka

se sprejmeta takoj, Ponudbe naj se pošljejo na

Kovina d. d.

Maribor.

Več sto kilogramov suhega prekajenega svinjskega mesa po K 80—

franko Ljubljana, na prodaj.

Naročila na 381-2-2

Fr. Rožkar, trgovec,

Ljubljana, Karlovska c. 14.

381-2-2

Pleteno pohištvo

priporočata

Baloh & Rosina

trgovina z galanterijo

Maribor, Grajski trg 3.

381-2-2

Izjava.

Za dolgove, ki bi jih naredila moja žena Marija ali hčerka Zofija, nisem plačnik.

Ivan Škerjanc.

381-2-2

Pristopajte

k Jugoslovski

Matici.

Tovarna lesnih izdelkov Jurklošter via Laska

1886 mladega 410 3-2

strojnega ključavničarja.

Pismene ponudbe na zgornji naslov.

Podpirajte slovenske trvdke!

Gostilničarji, pozor!

Prispelo je pristno

dalmatinsko vino

katero prodajam samo na veliko po najnižji ceni.

Gjuro Valjak, vinotržec, Maribor.